

Impasse in Irak

Rik Coolsaet

Irak zit in een patstelling: zo lang de bezetting voortduurt, zullen aanslagen blijven plaats vinden. Maar nu een einde maken aan die bezetting, riskeert Irak in een burgeroorlog te storten. Resolutie 1511 die vandaag unaniem in de Veiligheidsraad werd goedgekeurd, verandert daar niets aan.

Secretaris-generaal Kofi Annan had vóór de stemming zijn positie duidelijk gemaakt. Net zoals zijn vermoorde persoonlijke gezant in Irak, Sergio Vieira de Mello, beseft hij maar al te goed dat de bezetting door de gemiddelde Iraki als een traumatische vernedering wordt aanvoeld. Hij is van oordeel dat het belangrijk is dat de Iraki's licht aan het einde van de tunnel zien, wat neerkomt op een duidelijk proces en een tijdsschema voor het herwinnen van hun nationale soevereiniteit. Meer troepen betekent in zijn ogen niet meer veiligheid, maar meer potentiële doelwitten. Ook de Amerikaanse inlichtingendiensten onderschrijven nu die mening. Zij hebben ontdekt dat de verbittering van de doorsnee Iraki een groter gevaar betekent dan de aanhangers van het vroegere regime en hun buitenlandse medestanders. Amerikaanse peilingen in Irak blijken aan te geven dat de gewone Iraki's steeds grotere bezwaren beginnen te koesteren tegen de Amerikaanse bezetting, niet omwille van de veiligheid of de gebrekkige infrastructuur, maar omwille van culturele redenen.

Maar de tegenstanders binnen de Veiligheidsraad beseffen dat zij geen echt alternatief hebben. Hun houding ten gronde komt erop neer dat zij zo snel mogelijk een einde wensten te maken aan de bezetting door de nationale soevereiniteit van Irak te herstellen. Irak, zo menen zij, moet zo snel mogelijk zelf verantwoordelijk worden gemaakt voor zijn veiligheid en zijn toekomst. Enkel op die manier zal er een einde kunnen gemaakt worden aan de aanslagen. De door de Amerikaanse bezettingsmacht geïnstalleerde Iraakse regeringsraad is niet bij macht om die verantwoordelijkheid snel over te nemen. Daartoe ontbreekt het haar aan legitimiteit, ervaring en middelen. Als snel een einde zou gemaakt worden aan de Amerikaanse militaire aanwezigheid, dan is de kans reëel dat Irak implodeert in een orgie van etnische, religieuze (en inter-religieuze), regionale en politieke tegenstellingen. Of dat waar is of niet, kan niemand met zekerheid weten, maar het gevoel van vele waarnemers is toch wel dat de aanwezigheid van Amerikaanse troepen vandaag voor een vorm van stabiliteit zorgt.

Of de nieuwe Amerikaanse resolutie in de Veiligheidsraad veel zoden aan de dijk zal zetten, is koffiedik kijken. De oorspronkelijke bedoeling achter de beslissing om een nieuwe resolutie te zoeken, twee maanden geleden, was om de politiek delicate beslissing te kunnen vermijden een nieuwe lichter deservisten te moeten oproepen, aan de vooravond van een presidentieel verkiezingsjaar. Die beslissing is intussen genomen, omdat de beoogde snelle goedkeuring van een resolutie op zich liet wachten. Het gevolg

is wel dat zeker onder reservisten de steun voor de oorlog even snel daalt als hun moreel op het terrein.

De Verenigde Staten hopen dat de nieuwe resolutie voldoende zal zijn als politieke dekking – je zou dat ook als het vjgeblad kunnen omschrijven – voor een aantal landen om alsnog snel over de brug te komen met troepen en geld. De Amerikaanse regering rekent er niet echt op, maar het zou natuurlijk mooi meegenomen zijn indien landen zoals India, Japan, Bangladesh, Thailand en Pakistan enkele tienduizenden troepen zouden leveren. Het zou immers de indruk versterken dat de internationale gemeenschap achter de Amerikaanse regering staat en tezelfdertijd de blijkbaar toenemende binnenlandse wrevel in de Verenigde Staten zelf over het kostenplaatje van de Irakoperatie wat doen afnemen. Inch'Allah, zo moet Washington vandaag wellicht denken.

Maar scepticisme is geboden. De belangrijkste tegenstanders van de Amerikaanse Irak-politiek hebben alvast laten verstaan dat zij niet over de brug zullen komen met de nodige troepen of financiële middelen. Het lijkt er eerder op dat zij de Amerikanen het signaal hebben gestuurd: jullie zijn verantwoordelijk voor de rotzooi in Irak. Aan jullie om die op te ruimen. We geven jullie graag onze zegen – maar trek jullie plan.

(16 oktober 2003)